

Van: Mediadoc <fa634702@skynet.be>
Verzonden: donderdag 20 december 2012 20:39
Aan: Mediadoc
Onderwerp: Groene Belg 822: Bos- / Van kijkvoer tot koopwaar - Boekbespreking / Lezersreacties

De Groene Belg 822

Onafhankelijk Belgisch e-dagblad - 20/12/2012 - 13 pagina's

Ontbossing / Boek: Van kijkvoer tot koopwaar / Lezersreacties

Gelukkig dat het niet alle dagen kommer en kwel is, het Nieuws. Zo lijkt onze Belgische Dienst Vreemdelingenzaken er een stokje voor te steken dat de rijkste Europese zakkenroller - de Fransman Bernard Arnault - Belg zou kunnen worden om de rijkentaks van de Franse president Hollande te ontwijken.

Arnault voldoet domweg niet aan de nodige criteria. Zo zou blijken dat hij nog geen drie jaar een hoofdverblijfplaats heeft op het Belgische grondgebied. Ondertussen doet ook het Brusselse parket zijn werk door het bedrijvennetwerk van Arnault te onderzoeken. Maar liefst 10 van zijn vennootschappen zijn gevestigd in een appartement in Schaarbeek, het thuisadres van een van de Belgische bestuurders van al die bedrijven.

Goed nieuws komt er ook uit de bouwsector die weer eens . . . steen en been klaagt. "De lage investeringsbereidheid van particulieren, professionelen en overheden en het illegaal werken met te goedkope arbeiders zorgen ervoor dat de bouwbarometer van Bouwunie in het vierde kwartaal van dit jaar een diepe duik maakt tot 94,5 punten" bericht De Standaard op donderdag. Laat de tijd dat iedereen blij was als de bouwsector het goed deed, nu toch eens voorbij zijn. Of moeten we elke vierkante centimeter gaan volbouwen ? Wanneer wordt de Bosunie belangrijker dan de Bouwunie ? Vooralsnog heeft de Bosunie, Bos+ heet ze eigenlijk, overigens geen reden tot feesten:

'Vlaanderen' blijft zijn bossen kappen

Hoeft het te verwonderen ? Het gaat allesbehalve goed met zowat het kostbaarste dat we hebben: de bossen. Correctie: het gaat niet goed met de bossen "in Vlaanderen". Gelukkig dat dit land zijn Ardense Groene Long nog heeft; alhoewel die ook onder toenemende bevolkings- en industriële druk staat.

"In Vlaanderen is er vorig jaar 59 hectare bos verdwenen. In 2011 ging maar liefst 231 hectare bos vergund tegen de vlakte (0,63 hectare/dag." Aldus de natuurvereniging **BOS+** in haar jaarlijkse Bosbarometer. De regering belooft al jaren om meer te herbebossen, maar komt haar woord niet na. Vlaams leefmilieuminister Joke Schauvliege (CD&V) beweert anders van wel.

Bert De Somviele (BOS+): "Trend gaat in negatieve zin"

"Vlaanderen is netto een ontbosser, zo blijkt. En dat terwijl andere bosarme regio's in Europa het veel beter doen." Aldus Bert De Somviele, directeur van BOS+.

"Van een ambitieus bosbeleid, nochtans beloofd in het Vlaamse regeerakkoord, is echt geen sprake". Het is bv. ook nog altijd wachten op het Plan van Aanpak van Zonevreemde Bossen en de planologische bosuitbreiding boert verder achteruit.

Al de kappingen worden van geen kanten gecompenseerd door nieuwe aanplant. **Het "boscompensatiefonds" loopt ver achter** op de ontbossing, klaagt BOS+ aan. "Eind 2011 moest meer dan 1.300 hectare van de ontbossingen van de voorbije jaren nog op het terrein gecompenseerd worden."

Dat terwijl de burgers zelf vragende partij zijn voor meer bossen en meer groen. Maar ja, die burgers zijn ook vragende partij voor meer woonkavels, voor meer wegen enzoverder. En van de kant van de industrie het zelfde liedje. De kritiek die BOS+ niet maakt, is dat **"Vlaanderen" gewoon veel te dicht bevolkt is**, om iedere bewoner voldoende groenruimte te geven én om nog flink wat echt natuurlijke bossen - die niet constant platgelopen worden door mensen - mogelijk te maken.

En hoe reageert de Vlaamse excellentie van Leefmilieu ? Schauvliege weerlegt de kritiek. Ze valt haar kritici aan door hun bosbarometer als onvolledig af te schilderen want alleen maar gebaseerd op cijfermateriaal van afgeleverde vergunningen en subsidies voor bebossing.

Schauvliege stelt **een Boswijzer** van haar eigen kabinet in het vooruitzicht. Die zou volgend jaar dan wel een eerste, objectieve aanduiding moeten geven. De Boswijzer gebruikt digitale luchtfotografie met hoge resolutie. Zo kan ook ontdekt worden waar er **spontaan bos** is bijgekomen, zoals Schauvliege in een interview met de VRT vermeldde. (jpe)

Bronnen: http://deredactie.be/cm/vrtnieuws/binnenland/121219_Bos + <http://www.bosplus.be/nl/kenniscentrum/nieuws/item/740-bosbarometer-2012-waar-blijven-de-daden?>

<http://www.bosplus.be>, contactpersoon: Bert.Desomviele@bosplus.be

BOEK

Van kijkvoer tot koopwaar Een halve eeuw leven met televisie

Er zijn zo van die mensen waarmee je onmogelijk ruzie maken kan. Huib Dejonghe (°1931) is er zo één. Huib en ik kennen elkaar van kort na de publicatie van mijn eerste boek, "Oog voor het echte, de geschiedenis van de Vlaamse documentairefilm en -televisie" (1987). Exact een kwarteeuw later, **blijkt Huib in zijn eerste boek terug op zijn leven en ervaringen als televisiejournalist. Voor De Standaard vooral, maar ook voor het maandblad Filmmagie** dat vroeger Film & Televisie heette. Huib en ik deelden een tijd het werk voor de televisiepagina's van FTV. Huib was voordien ook een tijd hoofdredacteur van het tijdschrift. Het zal hem zeer aan het hart gedaan hebben dat het blad onlangs door het Vlaams schepencollege zonder subsidies gezet werd.

Aan Huibs **onvermoeibare pleidooien om van onze televisiecultuur iets meer te maken dan wat VTM & co er van bakken**, zal het anders niet gelegen hebben. "Het toont simpelweg" zoals Hilde Van den Bulck haar nawoord bij het boek cynisch afsluit "dat visies op wat media zouden 'moeten' zijn en doen, erg tijds- en maatschappijgebonden zijn." Laat ons dat maar niet als uitgangspunt nemen, want dan hou je het nooit zo lang als Huib vol, om te ijveren voor de betere televisie.

Wijze woorden van Chaplin en Postman

Exact 20 hoofdstukken heeft Huib nodig om het allemaal verteld te krijgen. Te beginnen met hoe hij zelf als jonge knaap voor het eerst in zijn leven naar televisie keek. Het jaar was 1952. Huib keek naar . . . het testbeeld "van de Franse televisie die men via Télé Lille in West-Vlaanderen kon ontvangen en waar men 's avonds een half uur voor de echte uitzendingen al ging voor zitten."

Enkele jaren later voerde Huib een sociaal onderzoek uit naar de invloed van televisie op het gezinsleven bij 450 gezinnen, wellicht één van de eerste onderzoeken in zijn genre in Europa. En in 1960 begon hij in De Standaard-Het Nieuwsblad de allereerste televisierubriek in ons land. **Het begin van een levenslange passionele verhouding met het medium.** Jarenlang heeft Huib zoveel mogelijk verslonden van wat televisie in huis bracht, in eigen land en op buitenlandse programmacompetities. Hij bezocht televisiecentra in Europa en de Verenigde Staten, leerde televisiemensen kennen over de hele wereld en praatte met bekende figuren zoals Charlie Chaplin, Neil Postman, Ted Turner en Silvio Berlusconi. Van Chaplin kreeg hij deze woorden te horen: "Je bent jong. Vergeet het nooit: niemand heeft het recht jouw vrijheid van meningsuiting af te nemen." Neil Postman - schrijver van 'We amuseren ons kapot' - stelde dan weer: "Je bent naïef en gevaarlijk. Het is een illusie te denken dat het klassieke culturele Europa het commerciële geweld zou kunnen tegenhouden." Huib was gewaarschuwd.

Flamingantisch tegen Frankrijk, met Duitsland

Op 31 oktober 1953 was het eindelijk aan de Belgische televisie om de ether in te gaan. Zowel aan Frans- als aan Nederlandstalige kant. En aan Vlaamse kant bleek daarbij al snel hoe belangrijk de belanghebbenden het vonden om "het Vlaamse volk uit de Duistere Middeleeuwen te halen". Maar er was ook de BBC die als lichtgevend voorbeeld diende en de drieledige opdracht meegaf van Informatie, Opvoeding en Ontspanning.

Jan Boon

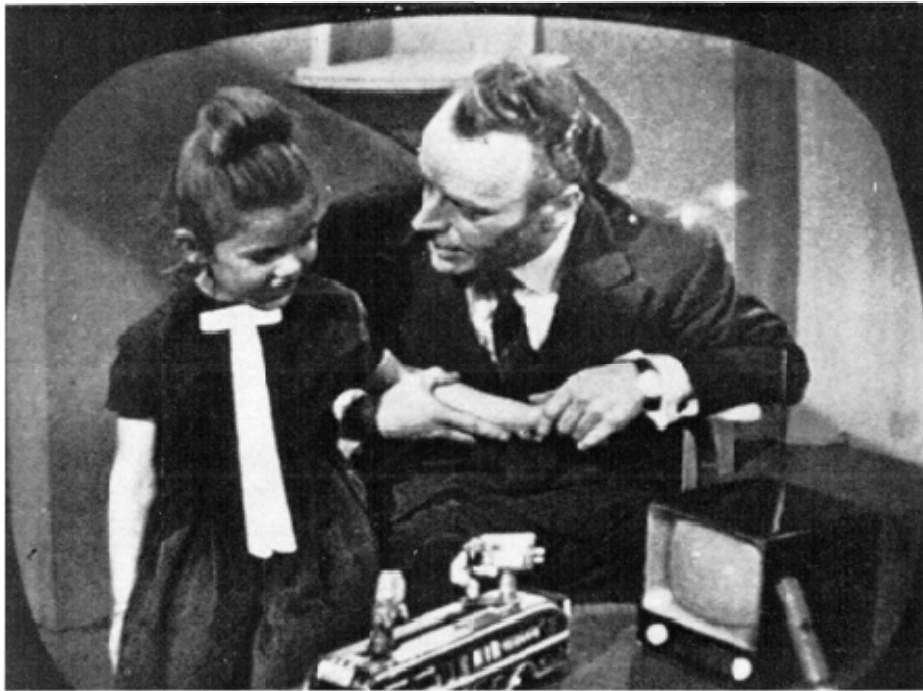
Hoe 'Vlaams' het er aan Nederlandstalige kant al snel aan toe ging, blijkt uit de woorden die Huib citeert van Jan Boon, de "vader van de Vlaamse televisie". Boon had voor hij aantrad bij de toenmalige staatsomroep NIR - Nationaal Instituut voor de Radio-omroep - al "een lange, volgehouden strijd voor de Vlaamse culturele eigenheid achter de rug". "In zijn Catechismus van de Vlaamse Beweging luidde het onomwonden: 'Wij moeten onze Flamingantische ouders in ere houden. Zij hebben gestreden voor de opheffing van ons volk uit zijn vernedering, geijverd voor de waardigheid, de geestelijke vrijheid, het geluk en de grootheid van ons volk. (...) Het Flamingantisme moeten we blijven eren als ons idealistisch erfgoed.'"

Dat diep in de Waalse mijnen en in de helse hitte van de Waalse hoogovens, Vlamingen, Brabanders en Limburgers - waaronder mijn grootvader langs moeders kant, en later twee van mijn ooms - kameraadschappelijk zij aan zij slaafden met de 'Waalse' en later ook Italiaanse, Turkse, Marokkaanse en Oost-Europese arbeiders en dat dan nog eens in het belang van ook de verfranste Vlaamse bourgeoisie, het is Boon blijkbaar ontgaan.

Enfin, de bevlogen Boon werd de drijvende kracht van wat (in 1960) de BRT en nog later (1998) de VRT zou worden. Hij zocht zijn mosterd in tv-studio's in Nederland, Frankrijk, Groot-Brittannië en de V.S. Dat zijn geesteskind, de Vlaamse televisie, pas eind 1953 de ether in kon, lag aan het feit dat Boon eerst een "lijnenslag" uitvocht met Frankrijk. De Vlaamse televisie ging werken niet zoals de latere RTBF, met de Franse Secam-standaard (819 lijnen per beeld) maar met het Duits-Nederlandse Pal (625 lijnen). Wat maakte dat de Belgische televisie-ontvangers de duurste ter wereld waren: ze moesten beide standaarden kunnen ontvangen. Maar de lijnenslag werd door Boon gewonnen. "De werkelijke inzet" was, zo schrijft Huib Dejonghe, "de industriële en culturele hegemonie van Frankrijk in het Romaanse taalgebied Europa, waaronder België". Moest men dan geen vrees hebben voor een Nederlands/Duitse economische hegemonie? Wie domineert er nu de E.U.?

Jan Boon zou overigens niet lang van zijn succes genieten. Op 31 december 1960 overleed hij.

Televisie machtiger dan atoombom

Een tweede pionier die door Huib Dejonghe in de bloemetjes gezet wordt, is **Bert Leysen** (zie foto), de eerste programmadirecteur van de Vlaamse Televisie. Hij zou overigens nog vroeger dan Jan Boon het tijdelijke voor het eeuwige verwisselen: op 17 september 1959 verongelukte hij met de wagen.

Maar in de jaren voordien was hij vanuit zijn christelijk geloof de bezieler van de pogingen om de Vlaamse Televisie dicht bij de volksmensen te brengen. Een engagement dat Huib Dejonghe hem ook op internationale bijeenkomsten zag uitdragen. Leysen zag het groots: "Onze televisie vormt een daadwerkelijke **bijdrage tot de West-Europese eenheid en de internationale verstandhouding** ... De Vlaamse Televisie kan in dit bonte Europese beeldmozaïek een heldere, eigen plaats innemen."

In Rotselaar is er zelfs een Bert Leysen-laan

Leysen haalde om zijn geloof in het medium gestalte te geven, **atoomgeleerde Karl von Weizsäcker** aan. Die stelde dat "de uitvinding van **radio en televisie een grotere verantwoordelijkheid met zich meebrengt dan de uitvinding van de atoombom**. Omdat propaganda dieper ingrijpt dan bommen."

Het TV-wereldorp, gezien door Amerikaanse camera's

Huib Dejonghe vermeldt in zijn boek enkele keren hoe de Franstalig Belgische televisie begon met veel over te nemen van de Franse televisie. Maar ook aan 'Vlaamse' kant was het in het begin **overnemen geblazen**: "Op maandag was er geen uitzending, twee avonden werden overgenomen van Nederland" (...) lezen we bij Huib. En een deel van de overige avonden werd in het begin gevuld met **films**. **Joz. Van Liempt** was de man die jarenlang voor de films op de openbare omroep zorgen moest.

Overigens zou de Vlaamse Televisie via internationale samenwerking, **ook heel veel buitenlands nieuwsmateriaal** gaan overnemen. Waarmee de pretentie om af te raken van de Franse bioscoopjournaals die tot voor de komst van de televisie, de beeldactualiteit gedomineerd hadden, voor een stuk verloren ging. Wie nu de journaals van RTBF en VRT volgt, merkt dat ze vaak knack dezelfde internationale beeldverslagen brengen, van bv. een optreden van de Amerikaanse president, een partijcongres in China of een ramp elders in de wereld. "Het dorp dat de wereld heet" - Huibs vierde hoofdstuk - wordt helemaal niet met 'Vlaamse' ogen in beeld gebracht, maar door de lenzen van de internationale - overwegend Amerikaanse - nieuwsagentschappen. Wie rept nog over hun culturele dominantie ?

Het begon al bij de begrafenis van president Kennedy en de landing op de maan. Huib schrijft: "Het zijn niet de enige momenten waarop een stuk van de mensheid gezamenlijk eenzelfde gebeuren heeft meegemaakt dankzij de televisie. Maar het zijn de twee sterkste momenten van de jaren zestig geweest." En zoals de Canadees Marshall McLuhan zei, werd de wereld dankzij televisie "**een global village**", een werelddorp.

Wijze man: Dudley

Senanayaka

Een werelddorp dat door handige jongens steeds meer **als één grote markt** te bespelen was en is. Huib Dejonghe citeert Dudley Senanayaka, mediaminister van Sri Lanka. "Hij kwam in 1966 na een lang verblijf in de V.S. bij zijn volk terug met de mededeling dat zijn land nooit televisie zou krijgen, "omdat dit het meest dodelijke instrument is om niet-denkende mensen te creëren." Hij kon de ontwikkeling inderdaad tegenhouden. Vier jaar. Een politiek journalist omschreef in die dagen in India de opdracht van de televisie als 'liegen in naam van de regering.'"

His masters voice

Voor eigen land vermeldt Huib Dejonghe de problemen die journalist **Maurice De Wilde** in 1966 ondervond toen zijn enquête "Mijnalarm na veel politiek en dramatisch geweld uiteindelijk toch uitgezonden werd. In de daaropvolgende jaren zou De Wilde nog **vele grote onderwerpen** aanpakken, met name havens, elektriciteit, benzine . . . Televisiejournalistiek met zijn ingewikkelde problematiek kreeg in Vlaanderen mede daardoor meer en diepere aandacht, zij het helaas vrijwel altijd en uitsluitend naar aanleiding van een (politiek geladen) incident. Er is, met alle respect, **nooit een nieuwe De Wilde** opgestaan - mocht die in het nieuwe omroepbestel de kans krijgen zijn kritische gang te gaan."

Maurice De Wilde: Deed wat historici nalieten te doen

Bij dat laatste moet hier toch de naam van **Daniël Buyle** vermeld worden. In 2003 maakte Sint-Lucas studente Irina Stankova een documentaire over Buyle, een werkstuk waarvoor ze me vroeg de interviews te doen. We achterhaalden hoe de BRT deze kritische journalist uitgerangeerd heeft, ondanks het feit dat hij de bescherming van het ambtenarenstatuut genoot. De geïnterviewde BRT-journalisten Polspoel, Tieleman, Van Istendael en Van Laeken, bevestigden dat het ontslag van Buyle wellicht een signaal van de BRT-leiding en haar politieke voogden was **om kritische journalisten de les te spellen**. Wie zich ook de kritieken doorheen de jaren herinnert van de politieke partijen op de BRT-berichtgeving, weet hoe belangrijk de politieke wereld de journaals van de openbare omroep vonden en vinden. Om een meer "neutraal" journaal te krijgen, lobbyde de politieke rechterzijde overigens jarenlang om de commerciële zender **VTM** van de grond te krijgen als concurrent voor de "linkse" BRT. Zoals Huib opmerkt werd vroeger en wordt ook nu nog, "kritisch" vaak te snel verward met "links".

Commercie drukt openbare omroep in verdrukking

VTM was een laatkomertje. De zender begon pas op 1/2/1989. Aan het einde van het decennium dus dat Huib Dejonghe omschrijft als het tijdperk van "de commercialisering en ook de internationalisering door de satellieten." **"In de jaren tachtig werd televisie voer voor industriëlen."** Mensen zoals Murdoch, Maxwell, Hersant en Bertelsmann gingen zich ook in Europa voor televisie interesseren, samen met onder andere de Italiaanse bouwpromotor Silvio Berlusconi en de Franse betonreus Bouygues. En het liberale Europa legde de heren weinig in de weg. **"De grondtoon van de Europese Richtlijn Televisie zonder Grenzen uit 1989, was zo sterk marktgericht, dat nadien een culturele clausule moest worden toegevoegd"**, schrijft Huib Dejonghe. Ondertussen was IJzeren Dame Margareth Thatcher in haar land "begonnen met de afbouw en commercialisering van de beste televisie ter wereld, de BBC."

Voor zijn founding father Lord Reith had de BBC drie taken: **"to inform, to educate and to entertain"**. En dat niet voor een elite, maar **voor een ruim publiek**. Een mooi verheven doelstelling die de jongste jaren door meer en meer openbare omroepen vooral tot ontspannen herleid wordt.

Huib Dejonghe haalt er de Britse professor **Michael Tracey** (zie foto) bij. Bij sommige kijkers kan hij nog bekend zijn van de VPRO-documentaire 'Beeldstorm' waarin hij waarschuwde dat het **"grote gevaar voor de toekomst van deze planeet niet enkel een fysisch ecologisch gevaar is, maar een gevaar dat de culturele ecologie van onze planeet betreft."** Dejonghe citeert van Tracey zijn kritiek op de afbouw van de openbare omroep die bij de BBC in 1987 begon. **"Niet de creatieve, onafhankelijke programmamaker en CH4-baas Jeremy Isaacs werd toen benoemd tot directeur-generaal van de BBC, maar wel de gezagsgetrouwe 'boekhouder' Michael Checkland."** Dit leidde volgens Tracey tot **"the Paschendale of public broadcasting"**, verwijzend naar de vreselijke veldslag in WO I.

Huib Dejonghe legt sterk de nadruk op de noodzaak van een openbare omroep voor de **bescherming van het eigen cultuurgood**. Hij ziet een onafhankelijke openbare omroep zelfs als **"een existentiële voorwaarde voor de Europese identiteit, daar waar een commerciële omroep gewoon een vorm van winstbejag is zoals elke andere."** Zoals elke andere ? Gedenk de woorden van de Duitse atoomgeleerde.

VRT en RTBF in het zelfde schuitje

Huib betreurt de manier waarop in eigen land de strijd tussen de commerciële mediabedrijven - met de Persgroep van Van Thillo en Roularta van De Nolf op kop, zij baten samen VTM uit - **en de openbare omroep VRT vaak beperkt blijft tot een centenstrijd.** **"Zelden of nooit hoort men geluiden over waar het werkelijk om gaat: de verplichting van een openbare omroep tegenover de gemeenschap. (...) Dat de gemeenschap hiervoor betaalt, is op zich eigenlijk zelfs bijzaak. Fundamenteel is, dat de grootste cultuurstelling van het land een taak vervult die de zorg moet zijn van elke (politieke) beleidsverantwoordelijke. Die taak bestaat er in het publiek te vormen tot geïnformeerde, onafhankelijk denkende burgers die hun leven kunnen uitbouwen vanuit een sociaal-culturele inspiratie. Zonder enig belang of tegenprestatie moet een openbare omroep hen daarin helpen. Hoe je dit mogelijk maakt of blijft maken, daarvan moet een mediaminister elke nacht wakker liggen. En overdag kan hij er aan werken."** Goede gezondheid gewenst, mevrouw de mediaminister Ingrid Lieten.

Huib vraagt zich af op het 'Vlaams' parlement enkel zal blijven luisteren naar de steeds luidere kreten van de commerciële concurrenten, die het almaar hebben over de marktverstoring door de openbare omroep. Maar de **VRT is geen marktspeeler**. De VRT is een openbare dienst die voor het uitvoeren van zijn functie over de nodige middelen moet beschikken.

En als de VRT het moeilijk heeft en zijn kijkcijfers maar hoog weet te houden door veel van wat de omroep onderscheidde als openbare omroep, te laten vallen, **hoe lastig moet de RTBF het dan niet hebben ?** Huib Dejonghe: **"In wezen geldt dit alles ook voor de in Vlaanderen vrijwel onbekende RTBF-televisie die al jaren werkt met geldtekort (budgetoverschrijding) en met een hopeloos gevecht tegen de Franse zenders en RTL, waardoor de herinnering aan de ooit uitstekende informatiemagazines zoals Striptease en voorbeeldig reporterswerk**

vervaagt en door het hedendaags aanbod nog te zelden in herinnering wordt gebracht. Dit met uitzondering van in Vlaanderen toch te weinig bekende (en bij de VRT eigenlijk onbestaande) voorbeelden van onderzoeksjournalistiek in een rubriek als 'Questions à la Une'."

En in Europa ?

Huib Dejonghe gaat vervolgens de internationale toer op. Op 26 bladzijden schetst hij een **bijzonder boeiend beeld van de ontwikkeling van de televisie** achtereenvolgens

- **in Nederland met zijn ledenomroepverenigingen**, een omroepmozaïek dat door de komst van de commercie en steeds dieper snijdende besparingen, aan diggelen geslagen werd en wordt;
- **in Duitsland waar de nazi's al volop met televisie experimenteerden** maar er na WO II een erg onafhankelijke openbare omroep tot stand kwam, waarvan de kwaliteit echter ook alweer door de komst van de commerciële (RTL) om zeep geholpen werd. Huib stelt hier naar aanleiding van beschamende PISA-resultaten van het Duitse onderwijs, de prangende vraag: "**Hoe kunnen leraars de kinderen kennis aanpraten, als een bepalend medium zoals televisie, onwetendheid als ideaal voorstelt ?**"
- **in Frankrijk waar volksoopvoeding net als bij ons een belangrijke rol speelde** in de uitbouw van de televisie, tot ook bij onze zuiderburen de commerciële pulpzenders oprukten en het eerste net TF1 geprivatiseerd en gecommercialiseerd werd;
- **in Groot-Brittannië waar de BBC-televisie al in 1936 startte** en waar 's werelds beste televisie gemaakt werd maar waar de openbare omroep nu ook al bedreigd wordt, mede door het gebeuk en gelobby van de Australische mediamagnaat Rupert Murdoch (zie foto)

- **in Italië dat met de RAI lange tijd een openbare omroep die naam waardig had**, tot Silvio Berlusconi er anders over besliste, met het bekende gevolg;
- **in de USA waar televisie van meetafaan (1941) commercieel was** maar bij momenten zoals tijdens de Vietnam-oorlog toch een rol van betekenis speelde én waar ook een private niet-commerciële omroep bestaat: PBS (Public Broadcasting System, met dagelijks 30 miljoen kijkers).

Een massa drama, voor oud en jong

Huib Dejonghe snijdt vervolgens de moeilijke kwestie van de **objectiviteit** aan en hoe men de verplichting daartoe, in allerlei wetten vastlegde. Hoe er in de praktijk mee omgesprongen werd ook. Hoe er getouwtrek was tussen politici en journalisten en hun omroepbazen. Eén van die laatste, Karel Hemmereichs, vertelde aan Huib zonder omwegen over de problemen die hem onder andere een hartinfarct gaven.

Vervolgens verlaat Huib Dejonghe de journalistiek waar hij tot nu toe in zijn boek televisie vooral mee geassocieerd heeft, om te kijken naar **vijftig jaar televisiedrama**. Huib verbaast er zich meteen over, **hoeveel** er vroeger aan tv-drama geproduceerd werd door de BRT. Hij geeft een lang en gedetailleerd overzicht van tv-

spelen, tv-films en reeksen zoals 'Made in Vlaanderen', 'Kongo', 'Terug naar Oosterdonk' en 'Stille Waters'. Als er één regisseursnaam uit de wat meer recente omvangrijke BRT-VRT-dramaproductie mag onthouden worden, dan die van creatieve duizendpoot Vincent Rouffaer, zoon van acteur Senne - Kapitein Zeppos - Rouffaer, waarmee meteen ook even de verdienstelijke **jeugdreeksen** van de BRT/VRT in herinnering gebracht zijn.

Werkopname voor Kapitein Zeppos

Maar in 1990 werd de populaire dramareeks 'Made in Vlaanderen' - "één van de succesrijkste projecten van de Vlaamse televisie" - "koudweg onderuit gehaald". "De leerling-tovenaars die het voor het zeggen kregen, gingen eens alles anders doen." Ze betaalden daar een serieuze prijs voor, maar uiteindelijk zou de tot VRT omgedoopte BRT zich alvast wel in de kijkcijfers herpakken zodat het paniekvoetbal dat in de eerste maanden en jaren na de komst van VTM de boventoon voerde, achterwege kon blijven.

Documentaire: springlevend, in een rolstoel

Voor de Britse cineast Ken Loach heeft Huib Dejonghe duidelijk een boontje. En eigenlijk heeft hij dat **boontje voor heel de documentaire televisie**. "Documentaristen", zo opent hij zijn 12de hoofdstuk - "De wereld in een rechthoek" - "moeten de vragen formuleren die anderen niet kunnen of willen stellen en vooral ook, die de beleidslieden niet willen horen of beantwoorden. Een documentaire filmer moet steun verlenen aan wie er geen krijgt en moet deze mensen de kans geven voor een camera zichzelf te zijn en zich te uiten, gewoon zoals ze zijn." Het zijn woorden van Ken Loach uit 1991.

Huib stippelt terecht aan dat het tweede VRT-net, **Canvas**, "ook nu nog zeer geregeld laat zien dat de televisiedocumentaire springlevend is." Maar hij geeft ook tal van voorbeelden van documentaires van onder andere Loach, die nooit het kleine scherm haalden. Uit eigen land had Huib Dejonghe de driedelige documentaire over het einde van de Boelscheepswerf kunnen vermelden: "Zolang er scheepsbouwers zingen" (1999). Cineast Jan Vromman werkte er jarenlang aan en kreeg subsidies van de Vlaamse filmselectiecommissie. Maar de VRT weigerde de documentaire, net zoals ze ook nooit de recentere, bekroonde documentaire "Klimaatchaos in het Zuiden" (2009) van Geert De Belder zou uitzenden. Om nog te zwijgen van de talloze andere projecten die door de omroepen ofwel gekortwiekten ofwel afgewimpeld. Waarbij ik als eigen voorbeelden kan aanhalen het tot een reportage verknipte documentaire project "Walk Across America" (1993) en mijn nooit goedgekeurde project om via een reeks over de 'Vlaamse' milieu-organisaties te tonen, hoe de burger effectief aan natuurbescherming doen kan. Neen, televisie én de onafhankelijke documentaire: het is vaak water en vuur.

Documentaire filmfestivals mogen dan wel zoals Huib aangeeft, aantonen dat "talloze documentaire filmmakers hun schitterend werk blijven doen", maar wat een totaal ander en veel veelzijdiger beeld zouden we zien als noch de economische noch de omroepencensors telkens weer konden toeslaan.

"Wilt u uw kind ruilen voor een Fiat 850 ?"

Aan de manier waarop televisie geschiedenis schrijft en geschiedenis in beeld brengt én alle vragen die daarbij te stellen zijn, wijdt Huib Dejonghe een heel hoofdstuk. Aan één programma dat dat op pakkende wijze deed, eveneens: 'Inzerat' ('Advertentie') Het betrof een **Tsjechisch tv-programma** dat als uitgangspunt had een advertentie die luidde: "Wilt u uw kind ruilen voor een Fiat 850 ?" Op die vraag kreeg documentairemaker Jindrich Fairaizl in 1968 **driehonderd positieve antwoorden**. Inzerat is zoals Huib Dejonghe schrijft "maar één van de vele voorbeelden van de opmerkelijke televisiejournalistiek die in de jaren zestig bedreven werd bij de Tsjechoslovaakse televisie." Ten tijde van het opkomen van "de Praagse Lente." Toen die door Sovjettanks onderdrukt werd, was het uit met de kritische documentaires.

Van idealist Ted Turner tot het TV-speelgoed van Berlusconi en de nazi's

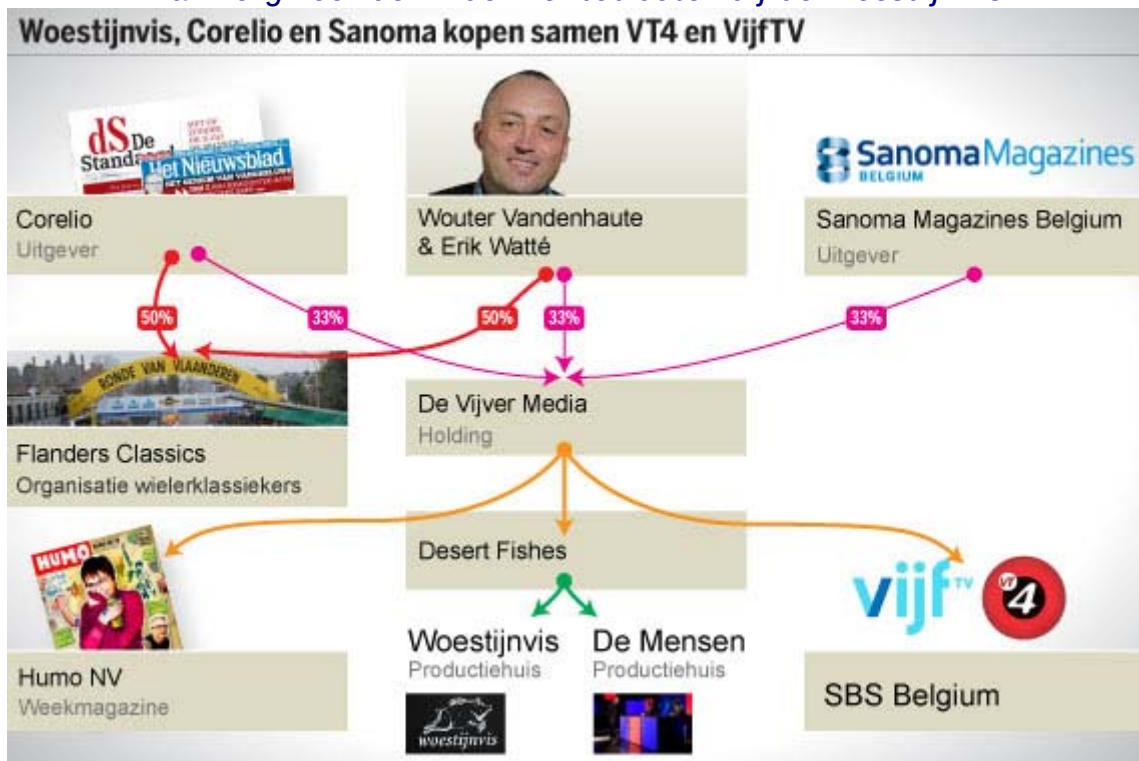
Huib Dejonghe neemt ons vervolgens in zijn boek mee op bezoek bij **Ted Turner van de Amerikaanse nieuwszender CNN**. Het blijkt een erg sociaal en ecologisch bevlogen man te zijn, die een heel harde jeugd had. Huib sprak met hem ook over zijn atheïsme. Turner: "Opgevoed als een christen mens, heb ik te vaak moeten horen dat het volstaat even te knielen en dat 'iemand' dan ons probleem zal oplossen. **De werkelijkheid is dat wij onszelf moeten redden en elkaar moeten helpen**, ook met informatie: kennis is macht."

En verder: "De christelijke godsdienst waarmee ik ben opgegroeid is er één van verliezers. Je bent nog maar nauwelijks op de wereld, of je krijgt al te horen dat wij allemaal zondaars zijn. Als je op een cocktailparty maar eventjes lief bent geweest tegen een paar dames, ga je meteen naar de hel waar je dan helaas alweer nies dan christenen ontmoet. Ernstig nu, ik heb voor mezelf een soort van charter opgesteld. Basisregels zijn respect voor de waardigheid van de mens, geloven in één wereld, eerbied voor onze aarde, strijden tegen militaire macht en atoomwapens, geloof en vertrouwen in de Verenigde Naties. Het CNN World Report kan daartoe bijdragen door informatie. De inbreng uit zoveel landen moet helpen bij het uitbouwen van die betere wereld."

Ik weet niet of Ted Turner ooit **Silvio Berlusconi** heeft ontmoet, maar als Turner de bovenstaande uitspraken echt meende, moet hij gegruwd hebben van de Italiaanse mediamagnaat. Huib Dejonghe had het merkwaardige voorrecht de megalomane Italiaan ooit bij hem thuis te mogen bezoeken. En het heeft indruk gemaakt. Berlusconi haalde daarvoor ook alles uit de kast. Huib hoorde Berlusconi ook praten over . . . idealen. De idealen van de liberalen.

Na zijn ommetje via Berlusconi duikt Huib Dejonghe aan het eind van zijn boek nog even de geschiedenis in: die van de televisie anno 1936 in nazi-Duitsland. Blijkt meteen dat **de nazi's verder stonden met televisie, dan velen zullen denken**. Toch hebben ze van radio hét propagandamedium gemaakt én niet van de televisie, die te beperkt te ontvangen was. Zo konden tijdens de Olympische Spelen in Berlijn in 1936 toch al / nog maar (kiest u zelf maar) 162.000 mensen de Spelen via televisie volgen. Iets nuttiger voor de nazi's bleek de Fernsezender Paris die ze van mei 1943 tot augustus 1944 gebruikten om de in Parijs verpleegde Duitse soldaten op hun herstelbed wat vertier te schenken. En ook Fransen werkten aan die zender mee. "Een soort ARTE avant la lettre" noemt Huib Dejonghe het.

Van zorg voor de kinderziel tot boter bij de Woestijnvis

Afsluiten doet Huib Dejonghe met iets dat hem ook aan het hart ligt: de "**Kindertelevisie, toch kommer en kwel ?**" Is televisie voor kinderen een vloek of een zegen ? De vraag komt altijd in andere bewoordingen terug. "Televisie, weldaad of verschrikking ?", titelde al een boekje van televisiepionier Jan Boon. En ze stelt zich met name voor de jeugd. In tal van aspecten. Maakt televisie kinderen eenzaam, angstig ? 'Cultiveert' het bij hen een spraakarmoede ? Maakt veel televisiekieken kinderen dik ? Talloos zijn de vragen, groot het aantal studies ook dat al naar antwoorden gezocht heeft.

Maar ondertussen bepalen commerciële spelers in grote mate wat er op onze schermen komt én zij doen dat uiteraard om er geld aan te verdienen. Ook bij Woestijvis willen ze boter bij hun vis, om de titel van Huibs laatste hoofdstuk te parafraseren. Het is aan kritische waarnemers en denkers zoals Huib Dejonghe om de politici te blijven aansporen om **toch vooral oog te blijven hebben voor wat de openbare omroep eigenlijk is: de grootste culturele instelling** van de Vlaamse regio, een instelling met een fundamentele opdracht tegenover alle burgers van die regio.

Tele-visie ?

Hozeer ik Huib Dejonghe ook volg in zijn pleidooien voor meer kwaliteitstelevisie - pleidooien die ons de jongste kwarteeuw hebben samengebracht en samengehouden - **toch mis ik een paar zaken in zijn boek.**

De zorg voor het leefmilieu bv. Waar is de tijd dat de BRT ook mijn jeugd opvrolijkte met haar historische "**plant een boom-campagne's**" ? Waarom kunnen die nu niet meer ? "Vlaanderen" heeft er anders nood aan, zoals uit de jongste berichten van de vereniging BOS+ nog maar eens bleek.

In mijn jonge jaren kregen we op de eigen openbare omroep ook nog mooie documentaires - al dan niet aangeleverd door particuliere documentairemakers - van de binnenlandse natuur. Nu volgt het ene Zoo-programma het andere al dan niet aangekochte Dierentuin-programma op. De parallel met de jeugdreksen is frappant: vroeger werden die opgenomen in wijde landschappen, maar in het steeds meer uitgebouwde 'Vlaanderen' zijn die nog moeilijk te vinden. En dus nam studiowerk de plaats in. Het belangrijkste Belgische kindertelevisiebedrijf heet niet toevallig "**Studio 100**". Niet "Weide 1.000" of zoiets. En zoals de kindjes nu opgesloten zitten in studio's, zo zitten de dieren bijeengehokt in 'dierentuinen'.

Dan is er nog het Vlaams karakter van de VRT. Iets waar menig VRT-medewerker het zelf moeilijk mee heeft. Wie voor de VRT in het buitenland komt, zegt daar meestal dat hij voor de Belgische televisie werkt. Die is tenminste een beetje gekend. Toen het toeristisch programma "Vlaanderen Vakantieland" begon, gebeurde dat ook zonder veel enthousiasme van de makers. Die kozen voor "**België Vakantieland**". Wat voor vakantieland is "Vlaanderen", zonder de bossen, heuvels en bergen van de Ardennen ?

Een ander aspect is dat de Vlaamse bourgeoisie die de marsrichting van de VRT uitzet, blijkbaar alleen geïnteresseerd is in Vlamingen in Vlaanderen. (En ze moeten dan nog Nederlands spreken.) Eén derde van de zogenaamde "Walen" is immers van heel recente "Vlaamse" afkomst. Wat hebben die mensen mispeuterd om zomaar uitgesloten te worden van het "Vlaamse volk" ? Als dat "Vlaamse volk" overigens al zou bestaan. Wie wat in het buitenland geweest is, ziet heel goed hoe **de Belgen een mengvolk met een eeuwenoude Bourgondische werk-eet-en-feest-cultuur zijn**, die ons duidelijk doet verschillen van zowel Duitsers, Fransen alsook Nederlanders. En terwijl we die verschillen in de uitbouw van een Europese zone van vrede - de Europese Unie - proberen te verminderen, hebben zogenaamde flaminganten er via de VRT alles aan gedaan, om de detailverschillen met de Franstalige Belgen - waarvan zelfs NVA-toplui moeten toegeven dat alvast de 'Walen', vriendelijke(re) mensen zijn - op scherp te stellen. Waar is de logica ?

Waarom leven VRT en RTBF al decennia in hetzelfde omroepgebouw met de rug naar elkaar ? Waarom moesten de filmscholen en zowat alle andere tweetalige instellingen in Brussel op taalracistische basis uiteengerukt worden ? Gebeurde dat voor iets anders dan tot eer en glorie van een zichzelf almaar vermenigvuldigende politieke kaste ? Een kaste die nu al een half dozijn regeringen bestaft voor dit landje met de omvang van één buitenlandse grote stad. (Londen telt 9 miljoen inwoners en heeft één burgemeester.)

Het had allemaal zo anders, zoveel eigentijds georganiseerd kunnen worden. De openbare omroepen hadden de Belgen - oude en nieuwe - kunnen samenbrengen. De openbare omroepen hadden **ons volop kunnen voorbereiden op de multiculturele en multitalige toekomst.** In plaats van ons op te sluiten in een imaginair "Vlaanderen vakantielandje" (waar Brussel dan nog grotendeels buitenvalt). Hebben we daar "**tele-visie**" voor nodig ?

Jan-Pieter Everaerts

LEZERSREACTIES

De Groene Wilde 818

Een lezer zond het nummer over "Stad -> platteland -> natuur" door naar een vriend maar het kwam per vergissing hier terecht, met de woorden "Nu ik besloten heb niet direct naar bxl te verhuizen..."

Weer een goed mens gered van het leven in een stadshel. Oef ! :)

Het Laagste Nieuws (DGB 820)

JP, Ik vind niet de tijd om je magazine telkens - zelfs niet in diagonaal - te lezen. Maar je eigen commentaren zijn me meestal uit het hart gegrepen. Zo bvb. nu weer over het Laagste nieuws van Van Thilo over die affaire Stevaert.

Over Yves Desmet ben ik minder ontevreden. Mhg. A.

De Meertalige Belg (DGB 821) 'Hier spreekt men Belgisch'

Beste JP,

Interessante bijdragen ! Heel mooi kaartje dat een heel andere realiteit weergeeft dan het bipolaire denken van de participatie !

MBg, Hans

Verfrissende bijdrage in het 'taaldebat'

Verfrissende bijdrage in het 'taaldebat'. Maar in Gent maken ze het niet zo moeilijk: er zijn twee talen, het Gents en het 'boers' (al de rest). (Als Mellenaar behoort ik ook tot de tweede categorie).

Interessant ook dat je connectie gevonden hebt met ander groene anarchisten in de wereld. pscI

De Groene Belg-Abonnement

Voor ieder met beperkt budget: 10 tot 25 Euro / jaar

Gewoon abonnement: 50 Euro / jaar

Steunabonnement: 75 of 100 of ... Euro / jaar

Abonnement te betalen op BE13-4253-1567-1139 - BIC: KREDBEBB

van vzw Mediadoc, Broux 73, 4830 Limbourg www.mediadoc.be - www.degroenebelg.be

*De Groene Belg is een onafhankelijke uitgave van vzw Mediadoc. Voor alle correspondentie:
mediadoc.diva@skynet.be*